

**នៅចំពោះមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះ
នៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា**

ព័ត៌មានពិស្តារនៃការដាក់ឯកសារ

សំណុំរឿងលេខ : ០០៤/០៧-០៩-២០០៩-អវតក/កសបស (អបជ៦១)
ដាក់ទៅ : អង្គបុរេជំនុំជម្រះ
ថ្ងៃដាក់ : ថ្ងៃទី១៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៩
ភាគីអ្នកដាក់ : សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ
ភាសាដើម : អង់គ្លេស

ឯកសារបកប្រែ
TRANSLATION/TRADUCTION
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ (Date): 16-Dec-2019, 12:00
CMS/CFO: Sann Rada

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ

ប្រភេទឯកសារដែលស្នើឡើងដោយភាគីដាក់ឯកសារ: **សម្ងាត់**
ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារកំណត់ដោយអង្គបុរេជំនុំជម្រះ: **សាធារណៈ/Public**
ប្រភេទនៃចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ:
ការពិនិត្យឯកសារបណ្តោះអាសន្នឡើងវិញ:
ឈ្មោះមន្ត្រីដែលបានពិនិត្យ:
ហត្ថលេខា:

**សំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ សុំបន្ថែមពេលវេលា និងចំនួនទំព័រកំណត់សម្រាប់
បង្ហាញតបនិងការឆ្លើយតបរបស់ខ្លួន ទាក់ទងនឹងបណ្តឹងខ្លួនក្នុងសំណុំរឿង ០០៤**

អ្នកដាក់ឯកសារ:

លោកស្រី Brenda J. HOLLIS
សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ

ចម្លងជូន:

លោកស្រី ជា លាង
សហព្រះរាជអាជ្ញាជាតិ

អ្នកទទួលឯកសារ:

អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង
ចៅក្រម ប្រាក់ គឹមសាន, ប្រធាន
ចៅក្រម Olivier BEAUVALLET
ចៅក្រម នីយ ផល
ចៅក្រម ហួត រុទ្ធី
ចៅក្រម Kang Jin BAIK

ចម្លងជូន:

សហមេធាវី យីម ទិត្យ:
សូ មូហ្សេវីត្ស៊ី
Suzana TOMANOVIĆ

**ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនៃ
សំណុំរឿង០០៤ ទាំងអស់**

I. សេចក្តីផ្តើម

១. សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ (“ស.ព.អ”) សូមស្នើអង្គបុរេជំនុំជម្រះ (“អ.ប.ជ”) បន្ថែមពេលវេលា និងចំនួនទំព័រកំណត់សម្រាប់ចម្លើយរបស់ខ្លួនទៅនឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ យីម ទិត្យ¹ ប្រឆាំងនឹង ដីកាដោះស្រាយរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតជាតិ (“សចសជ”) (ដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ)² និងសុំបន្ថែមពេលវេលាកំណត់សម្រាប់ការឆ្លើយតបរបស់ខ្លួនទៅនឹងចម្លើយតបណាមួយ ទៅនឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់គាត់ ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ជាតិ (“ដីកាសម្រេចលើកលែងចោទប្រកាន់”)³។ ស.ព.អ សន្និដ្ឋានថា សំណើនេះគឺមានមូលហេតុ គ្រប់គ្រាន់ក្នុងការទទួលយកដោយសារកត្តាជាច្រើន រួមមាន ភាពស្មុគស្មាញនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ និង សារសំខាន់នៃបញ្ហាអង្គហេតុ និងអង្គច្បាប់ដែលជាចំណោទ។ ស.ព.អ ក៏សូមស្នើផងដែរឱ្យ អនុញ្ញាតឱ្យគាត់ដាក់ចម្លើយចម្លើយតប និងការឆ្លើយតបរបស់ខ្លួនជាភាសាអង់គ្លេសជាមុន ដោយ សំណើបកប្រែជាភាសាខ្មែរនឹងដាក់តាមក្រោយក្នុងពេលឆាប់ៗតាមដែលអាចធ្វើបាន។

II. ប្រវត្តិវិវាទ

២. នៅថ្ងៃទី២៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៩ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតជាតិ បានចេញដីកាសម្រេចលើកលែង ចោទប្រកាន់ជាភាសាខ្មែរតែមួយប៉ុណ្ណោះ ដោយច្រានចោលបទចោទប្រឆាំងនឹង យីម ទិត្យ ដោយ ឈរលើទំនៀមទម្លាប់ថា “អ.វ.ត.ក ពុំមានយុត្តិការបុគ្គលទៅលើ យីម ទិត្យ”⁴។ ក្នុងថ្ងៃដដែល ស.ច.ស.អ បានចេញដីកាចោទប្រកាន់ជាភាសាអង់គ្លេសតែមួយ ដោយបានចោទប្រកាន់ និងឱ្យ បញ្ជូនខ្លួនគាត់ទៅជំនុំជម្រះចំពោះអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ អំពើ បំពានបំពានយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរទៅលើអនុសញ្ញាទីក្រុងហ្សឺណែវឆ្នាំ១៩៤៩ និងការរំលោភក្រមព្រហ្មទណ្ឌ កម្ពុជាឆ្នាំ១៩៥៦⁵។

¹ ឯកសារ D382/22 បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ យីម ទិត្យ ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិ ក្នុងសំណុំរឿង ០០៤, ចុះថ្ងៃទី២ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៩ (“បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ យីម ទិត្យ ប្រឆាំងនឹងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ”)។
² ឯកសារ D382 ដីកាដោះស្រាយ, ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៩ (“ដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ”)។
³ ឯកសារ D381 ដីកាសម្រេចលើកលែងចោទប្រកាន់ យីម ទិត្យ, ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៩ (“ដីកាសម្រេចលើកលែង ចោទប្រកាន់”)។
⁴ ឯកសារ D381 ដីកាសម្រេចលើកលែងចោទប្រកាន់, កថាខណ្ឌ ៦៨៦។
⁵ ឯកសារ D382 ដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ, KHM 01624968-01624981។

- ៣. នៅថ្ងៃទី១៣ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៩ សហព្រះរាជអាជ្ញាជាតិ (“ស.ព.ជ”) បានដាក់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ មួយប្រឆាំងនឹងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ^៦ ដែលត្រូវបានឆ្លើយតបដោយ ស.ព.អ នៅថ្ងៃទី៣០ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៩^៧។ គ្មានការឆ្លើយតបទៅនឹងចម្លើយតបរបស់ ស.ព.អ ត្រូវបានជូនដំណឹងទេ។
- ៤. នៅថ្ងៃទី១១ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៩ ស.ព.ជ បានជូនដំណឹងទៅ អ.ប.ជ ថា គាត់បានស្នើទៅអង្គភាព បង់ប្រៃសាសា (ITU) រួចហើយឱ្យពិនិត្យ និងដាក់សំណើនៃភាសាអង់គ្លេសដែលត្រឹមត្រូវនៃដីកា សម្រេចលើកលែងចោទប្រកាន់^៨។ ក្នុងថ្ងៃដដែល យីម ទិត្យ បានស្នើឱ្យ អ.ប.ជ បង្គាប់ទៅ ITU ឱ្យផលិតសំណើបកប្រែដែលបានកែប្រែ^៩។ នៅថ្ងៃទី២៦ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៩ អ.ប.ជ បានព្យួរ ពេលវេលាកំណត់សម្រាប់ដាក់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចលើកលែងចោទប្រកាន់ និង ដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ រហូតដល់សំណើបកប្រែជាភាសាអង់គ្លេសដែលត្រឹមត្រូវ ត្រូវបាន ជូនដំណឹងដល់ភាគីទាំងអស់^{១០}។ ភាគីត្រូវបានជូនដំណឹងអំពីសំណើបកប្រែដែលបានកែប្រែឡើង វិញនេះនៅថ្ងៃទី១៦ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៩។

^៦ ឯកសារ D382/4/1 បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់សហព្រះរាជអាជ្ញាជាតិទាក់ទងនឹងដីកាដោះស្រាយ (ដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំ ជម្រះ) របស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិក្នុងសំណុំរឿង០០៤, ចុះថ្ងៃទី១៣ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៩។ បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នេះបាន ដាក់ជាភាសាខ្មែរ ហើយសំណើបកប្រែជាភាសាអង់គ្លេស ត្រូវបានជូនដំណឹងនៅថ្ងៃទី២០ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៩។

^៧ ឯកសារ D382/16 ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិទៅនឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់សហព្រះរាជអាជ្ញាជាតិប្រឆាំង នឹងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះក្នុងសំណុំរឿង ០០៤ (D382), ចុះថ្ងៃទី៣០ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៩។ ចម្លើយតបនេះបានដាក់ជា អង់គ្លេស ហើយសំណើបកប្រែជាភាសាខ្មែរ ត្រូវបានជូនដំណឹងនៅថ្ងៃទី១១ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៩។

^៨ ឯកសារ D381/6 & D382/6 សារអេឡិចត្រូនិករបស់ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញា ពាក់ព័ន្ធនឹងការប្រែតម្រូវសំណើបកប្រែ នៃដីកាសម្រេចលើកលែងចោទប្រកាន់សំណុំរឿង ០០៤ (D381), ចុះថ្ងៃទី១១ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៩។

^៩ ឯកសារ D381/5 & D382/5 សំណើរបស់ យីម ទិត្យសុំឱ្យអង្គបុរេជំនុំជម្រះបង្គាប់បញ្ជាបន្ទាន់ឱ្យផ្តល់នូវការបកប្រែជាភាសា អង់គ្លេសនៃដីកាសម្រេចលើកលែងការចោទប្រកាន់របស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតជាតិដែលត្រឹមត្រូវ និង ផ្អាកកាលបរិច្ឆេទ កំណត់នៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍, ចុះថ្ងៃទី១១ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៩។

^{១០} ឯកសារ D381/12 & D382/13 សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់ យីម ទិត្យ សុំឱ្យអង្គបុរេជំនុំជម្រះបង្គាប់បញ្ជាបន្ទាន់ឱ្យផ្តល់ នូវការបកប្រែដោយត្រឹមត្រូវជាភាសាអង់គ្លេស នូវដីកាសម្រេចលើកលែងចោទប្រកាន់ចំពោះ យីម ទិត្យ និងផ្អាកកាលបរិច្ឆេទ កំណត់នៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងដីកាដោះស្រាយ, ចុះថ្ងៃទី២៦ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៩, ផ្នែកសម្រេចសេចក្តី។

- ៥. នៅថ្ងៃទី៣១ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៩ ក្រោយពីមានការពិចារណាលើសេចក្តីសន្និដ្ឋាននានាពីភាគី¹¹ អ.ប.ជ (i) បាន ផ្តល់ការអនុញ្ញាតដល់គ្រប់ភាគីទាំងអស់ឱ្យដាក់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ខ្លួនប្រឆាំង នឹងដីកាដោះស្រាយតែមួយភាសា, (ii) បន្ថែមពេលវេលា និងចំនួនទំព័រកំណត់សម្រាប់បណ្តឹង ឧទ្ធរណ៍រហូតដល់ ១០០ទំព័រ និង ៤៥ថ្ងៃ ដោយគិតចាប់ពីថ្ងៃជូនដំណឹងនៃសំណើបកប្រែនៃដីកា សម្រេចលើកលែងចោទប្រកាន់ដែលត្រឹមត្រូវ, (iii) បង្គាប់ថា បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកា ដោះស្រាយនីមួយៗ ត្រូវដាក់ក្នុងឯកសារដាច់ដោយឡែកពីគ្នា បើអាចធ្វើបាន និង (iv) បង្គាប់ ឱ្យអង្គការ ITU ធានាឱ្យប្រាកដថា សំណើបកប្រែបានដែលបានស្នើសុំត្រូវតែចេញក្នុងរយៈពេល ៣០ថ្ងៃ គិតចាប់ពីថ្ងៃដាក់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍¹²។
- ៦. នៅថ្ងៃទី១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៩ សហមេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីបានដាក់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ មួយប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចលើកលែងចោទប្រកាន់ ទាំងជាភាសាអង់គ្លេស និងជាភាសាខ្មែរ¹³។ នៅថ្ងៃទី២ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៩ សពអ បានដាក់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍មួយប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចលើកលែង ចោទប្រកាន់ ជាភាសាអង់គ្លេសតែប៉ុណ្ណោះ¹⁴។ នៅថ្ងៃដដែលនោះ យឹម ទិត្យ បានដាក់បណ្តឹង ឧទ្ធរណ៍ចំនួនពីរ មួយប្រឆាំងនឹងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ និងមួយទៀត ប្រឆាំងនឹងដីកាបញ្ជូន រឿងទៅជំនុំជម្រះ និងដីកាសម្រេចលើកលែងចោទប្រកាន់រួមគ្នាតែម្តង ទាំងពីរនេះសុទ្ធតែជាភាសា

¹¹ ឯកសារ D381/8 & D382/10 សំណើរបស់ យឹម ទិត្យ សុំបន្ថែមចំនួនទំព័រ និងពេលវេលាកំណត់ សម្រាប់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ របស់ខ្លួនប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយ, ចុះថ្ងៃទី១៧ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៩។ ឯកសារ D381/13 & D382/16 ចម្លើយតបរបស់ សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ ទៅនឹងសំណើរបស់ យឹម ទិត្យ សុំបន្ថែមទំព័រ និងពេលវេលាកំណត់ ចំពោះបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ខ្លួន ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយ, ចុះថ្ងៃទី២៥ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៩។ D381/15 & D382/18 ការឆ្លើយតបរបស់ យឹម ទិត្យ ទៅនឹងចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិទៅនឹងសំណើរបស់ យឹម ទិត្យ សុំបន្ថែមចំនួនទំព័រ និងពេលវេលាកំណត់ ចំពោះបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ខ្លួនប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយ, ចុះថ្ងៃទី៤ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៩។

¹² ឯកសារ D381/16 សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់ យឹម ទិត្យ សុំបន្ថែមចំនួនទំព័រ និងពេលវេលាកំណត់សម្រាប់បណ្តឹង ឧទ្ធរណ៍របស់ខ្លួនប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយក្នុងសំណុំរឿង ០០៤, ចុះថ្ងៃទី៣០ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៩, ផ្នែកសម្រេចសេចក្តី។

¹³ ឯកសារ D381/20 បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់សហមេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយរបស់ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតជាតិ ក្នុងសំណុំរឿង០០៤, ចុះថ្ងៃទី១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៩។

¹⁴ ឯកសារ D381/19 បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចលើកលែងចោទប្រកាន់ប្រឆាំង នឹង យឹម ទិត្យ (ឯកសារ D381) ចុះថ្ងៃទី២ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៩ (“បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ សពអ ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចលើកលែង ចោទប្រកាន់”)។

អង់គ្លេសប៉ុណ្ណោះ¹⁵។ ចំពោះកាលបរិច្ឆេទនៃការដាក់ឯកសារនេះ ការបកប្រែនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ទាំងនេះ គឺពី សពអ និងពី យីម ទិត្យ មិនទាន់ត្រូវបានជូនដំណឹងនៅឡើយ ក៏ប៉ុន្តែត្រូវបានរំពឹងថា មិនយឺតយូរជាងថ្ងៃទី២ ខែមករា ឆ្នាំ២០២០ នោះទេ¹⁶។

III. ច្បាប់ជនរងគ្រោះ

៧. មាត្រា ៥.២ នៃសេចក្តីណែនាំអនុវត្តស្តីពី ការដាក់ឯកសារនៅចំពោះមុខ អ.វ.ត.ក (“សេចក្តីណែនាំ អនុវត្ត”) តម្រូវថា ឯកសារណាក៏ដោយដែលបានដាក់ជូនទៅ អបជ មិនត្រូវឱ្យលើសពី ៣០ទំព័រ ជាភាសាអង់គ្លេសនោះទេ។ មាត្រា ៥.៤ អនុញ្ញាតឱ្យ អបជ បន្ថែមចំនួនទំព័រកំណត់បាន “ក្នុង កាលៈទេសៈពិសេស” ទៅតាមសំណើរបស់អ្នកចូលរួម។

៨. មាត្រា ៨.៣ និង ៨.៥ នៃសេចក្តីណែនាំអនុវត្ត តម្រូវថា ចម្លើយតបនានាត្រូវបានដាក់នៅក្នុង រយៈពេល ១០ថ្ងៃ នៃប្រតិទិន គិតពីកាលបរិច្ឆេទដែលបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នោះ ត្រូវបានជូនដំណឹងជា ភាសាខ្មែរ និងជាភាសាមួយផ្សេងទៀត។ ចំពោះការឆ្លើយតបវិញ មាត្រា ៨.៤ និង ៨.៥ ចែងថា ការឆ្លើយតបនានាត្រូវដាក់នៅក្នុងរយៈពេល ប្រាំថ្ងៃ នៃប្រតិទិន គិតពីការជូនដំណឹងជាភាសាខ្មែរ និងជាភាសាមួយផ្សេងទៀតនៃចម្លើយតបដែលអ្នកចូលរួមត្រូវឆ្លើយតប។ វិធាន ៣៩(៤)(ក) នៃ វិធានផ្ទៃក្នុង អនុញ្ញាតឱ្យអង្គជំនុំជម្រះពន្យារពេលវេលាកំណត់ តាមសំណើរបស់ភាគីសាមី¹⁷។

៩. មាត្រា ៧.១ នៃសេចក្តីណែនាំអនុវត្ត តម្រូវឱ្យឯកសារនានាត្រូវដាក់ជាភាសាខ្មែរ និងជាភាសា មួយផ្សេងទៀត។ មាត្រា ៧.២ ចែងថា នៅក្នុង “កាលៈទេសៈពិសេស” អបជ អាចអនុញ្ញាតឱ្យ

¹⁵ ឯកសារ D381/18 & D382/21 បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ យីម ទិត្យ អំពីការចេញដីកាដោះស្រាយចំនួនពីរ នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០៤ ចុះថ្ងៃទី២ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៩ (សពអ មិនបានស្នើសុំបន្ថែមចំនួនទំព័រកំណត់ និងពន្យារពេលវេលាបន្ថែម សម្រាប់ចម្លើយរបស់ ខ្លួនទៅនឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ នោះទេ)។ ឯកសារ D382/22 បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ យីម ទិត្យ ប្រឆាំងនឹងដីកាចោទប្រកាន់បញ្ជូន រឿងទៅជំនុំជម្រះ ចុះថ្ងៃទី២ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៩។

¹⁶ ៣០ថ្ងៃ គិតពីថ្ងៃទី២ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៩ ព្រោះថ្ងៃទី១ ខែមករា ឆ្នាំ២០២០ គឺជាថ្ងៃឈប់សម្រាករបស់ អ.វ.ត.ក សូមមើល សេចក្តីណែនាំអនុវត្តស្តីពីការដាក់ឯកសារនៅចំពោះមុខ អ.វ.ត.ក (វិ.លើកទី៨) ដែលបានកែប្រែ នៅថ្ងៃទី៧ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១២ (“សេចក្តីណែនាំអនុវត្ត”) មាត្រា ៨.៥។

¹⁷ អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា វិធានផ្ទៃក្នុង (វិ.លើកទី៩) ដែលបានពិនិត្យឡើងវិញ នៅថ្ងៃទី១៦ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៥ (“វិធានផ្ទៃក្នុង” ឬ “វិធាន”) វិធាន ៣៩(៤)(ក)។ សូមមើល ផងដែរ សេចក្តីណែនាំអនុវត្តស្តីពីការដាក់ឯកសារ នៅចំពោះមុខ អ.វ.ត.ក (វិ.លើកទី៨) ដែលបានធ្វើវិសោធនកម្ម នៅថ្ងៃទី៧ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១២ (“សេចក្តីណែនាំអនុវត្ត”) មាត្រា ៨.១, ៨.៥។

ភាគីមួយដាក់ជាភាសាបារាំង ឬ ជាភាសាអង់គ្លេស ជាដំបូងសិន ឲ្យតែការបកប្រែជាភាសាខ្មែរ នោះនឹងត្រូវបានដាក់តាមក្រោយ ឲ្យបានជាប់តាមដែលអាចធ្វើទៅបាន។

IV. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

១០. ស.ព.អ ស្នើសុំការបន្ថែមទាំងពេលវេលា និងចំនួនទំព័រកំណត់ ដែលអាចអនុវត្តបានសម្រាប់ ចម្លើយតបរបស់គាត់ទៅនឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ យីម ទិត្យ ប្រឆាំងនឹងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំ ជម្រះ និងការបន្ថែមពេលវេលាសម្រាប់ការឆ្លើយតបរបស់គាត់ទៅនឹងចម្លើយតបណាមួយទៅនឹង បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់គាត់ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចលើកលែងចោទប្រកាន់។ សំណើនេះមានយុត្តិកម្ម ដោយយោងទៅលើកត្តាជាច្រើន ដែលរួមផ្សំបញ្ចូលគ្នាបង្កើតបានជាកាលៈទេសៈពិសេស។ បណ្តឹង ឧទ្ធរណ៍របស់ យីម ទិត្យ ប្រឆាំងនឹងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះមានកម្រាស់ ១០០ ទំព័រ និង គ្របដណ្តប់ដោយបញ្ហាច្បាប់ និងបញ្ហាអង្គហេតុសំខាន់ៗជាច្រើន ដែលនឹងជាកត្តាកំណត់អំពី អនាគតនៃការស៊ើបអង្កេតដ៏ស្មុកស្មាញនេះ រួមបញ្ចូលទាំងការតវ៉ាផ្នែកនីតិវិធីជាច្រើន ទាក់ទងទៅ នឹងការស៊ើបអង្កេត ក៏ដូចជា អំណះអំណាងអង្គសេចក្តីទាក់ទងនឹងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ។ បញ្ហានេះតែងនឹងតម្រូវឲ្យមានពេលវេលា និងទំព័របន្ថែម ដើម្បីឆ្លើយតបឲ្យបានគ្រប់គ្រាន់។ ទោះជាយ៉ាងណា បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ យីម ទិត្យ តាមពិតនោះ វែងជាងច្រើន ដោយសារ (ក) វារួមបញ្ចូលអំណះអំណាងដែលបានធ្វើឡើង នៅក្នុងចម្លើយតបរួមរបស់មេធាវីការពារក្តីទៅនឹងដី កាសន្និដ្ឋានស្ថាពររបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាជាតិ និងអន្តរជាតិ ដែល ស.ព.អ មិនមានឱកាសឆ្លើយ តបពីមុន¹⁸ និង (ខ) វារួមបញ្ចូលឧបសម្ព័ន្ធកម្រាស់ ៤៤២ទំព័រ នៃការវិភាគសំខាន់ៗនៃចម្លើយ

¹⁸ ឯកសារ D378/5 ចម្លើយតបរួមរបស់ យីម ទិត្យ ទៅនឹងដីកាសន្និដ្ឋានស្ថាពររបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាជាតិ និងសហព្រះ រាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ (“ចម្លើយតបរួមរបស់មេធាវីការពារក្តី”) ចុះថ្ងៃទី២៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨។ ឧទាហរណ៍ ក្នុងឯកសារ D382/22 បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ យីម ទិត្យ ប្រឆាំងនឹងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ ក្នុង មូលដ្ឋានទី១ កថាខណ្ឌ ២០(ជើងទំព័រ ២៨) យោងកថាខណ្ឌ ២៤០ ដល់ ៤២៩ នៃចម្លើយតបរួមរបស់មេធាវីការពារក្តី។ ក្នុងមូលដ្ឋានរងទី១.១ កថាខណ្ឌ ២១ (ជើងទំព័រ ៣១) យោងកថាខណ្ឌ ២៤០ ដល់២៥៨ នៃចម្លើយតបរួមរបស់មេធាវីការពារក្តី។ ក្នុងមូលដ្ឋានរងទី ១.២ កថាខណ្ឌ ២៦ (ជើងទំព័រ ៤៤) យោងកថាខណ្ឌ ២៥៩ ដល់ ៤២៩ នៃចម្លើយតបរួមរបស់មេធាវីការពារក្តី និងកថាខណ្ឌ ៣៨ (ជើងទំព័រ ៧៦) យោងកថាខណ្ឌ ៣៥២ ដល់ ៤២៩ នៃឯកសារដដែល។ ក្នុងមូលដ្ឋានរងទី៥.៣ កថាខណ្ឌ ២២៣ (ជើងទំព័រ ៦៥៩) យោងកថាខណ្ឌ ១០៧៧ ដល់ ១១២២ នៃចម្លើយតបរួមរបស់មេធាវីការពារក្តី ខណៈដែលកថាខណ្ឌ ២២៧ (ជើងទំព័រ ៦៧៣) យោងកថាខណ្ឌ ១២៦៤ ដល់ ១២៧៣ នៃចម្លើយតបរួមរបស់មេធាវីការពារក្តី។ ការណ៍នេះសរុបមានចំនួនដល់ទៅ ៨៨ ទំព័រនៅក្នុងចម្លើយតបរួមរបស់មេធាវីការពារក្តី ដែល យីម ទិត្យ បានយោងទៅកាន់ឯកសារផ្សេងក្នុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ គាត់។ ការកត់សម្គាល់ ប្រវត្តិនីតិវិធីដែលរួមបញ្ចូលនៅក្នុងចម្លើយតបរួមរបស់មេធាវីការពារក្តី (ត្រង់កថាខណ្ឌ ១៤ ដល់ ១០៥)

របស់សាក្សី¹⁹។ ធាតុផ្សំទាំងពីរនេះធ្វើឲ្យតម្រូវការក្នុងវិភាគរបស់សម្រាប់ចម្លើយតបរបស់ ស.ព.អ មានការកើនឡើងយ៉ាងច្រើន និងពិតជាត្រូវការចាំបាច់នូវពេលវេលា និងចំនួនទំព័របន្ថែម ដើម្បីឆ្លើយតបឲ្យបានសមស្រប។

១១. ស.ព.អ សន្និដ្ឋានថា ដោយយោងទៅលើកាលៈទេសៈពិសេសទាំងនេះ ការបន្ថែមរយៈពេល និងចំនួនទំព័រកំណត់ ១០ថ្ងៃ និង ៣០ទំព័រ មានភាពចាំបាច់សម្រាប់ឲ្យគាត់ដាក់ចម្លើយតបមួយ ពេញលេញ និងប្រកបដោយអត្ថន័យ ដែលនឹងជួយដល់ អ.ប.ជ។ គាត់ប៉ាន់ប្រមាណថា ៣០ថ្ងៃ បន្ថែម (គឺ សរុប ៤០ថ្ងៃ) បន្ទាប់ពីការបកប្រែបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ យីម ទិត្យ ត្រូវបានជូនដំណឹង និង ៥០ទំព័រ បន្ថែម (គឺ សរុប ៨០ទំព័រ) នឹងគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីធ្វើជាភាសាអង់គ្លេស ដោយសំណៅ បកប្រែជាភាសាខ្មែរនឹងដាក់តាមក្រោយយ៉ាងឆាប់បំផុត។ ចំពោះការឆ្លើយតបរបស់គាត់ទៅនឹង ចម្លើយតបណាមួយនោះ ស.ព.អ មិនទាន់ដឹងឲ្យប្រាកដអំពីភាពស្តុកស្តាញ និងទំហំនៃចម្លើយតប ដែលគាត់នឹងត្រូវឆ្លើយតបនោះទេ។ ទោះជាយ៉ាងណា ស.ព.អ ប៉ាន់ប្រមាណជាមុន ថា គាត់នឹងត្រូវការពេលបន្ថែមចំនួន ២០ថ្ងៃ (គឺសរុប ២៥ថ្ងៃ) ក្រោយការបកប្រែត្រូវបានជូនដំណឹង ដើម្បីដាក់ការឆ្លើយតបដ៏មានអត្ថន័យជាភាសាអង់គ្លេសទៅនឹងចម្លើយតបគិតទុកជាមុនរបស់ យីម ទិត្យ ទៅនឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់គាត់ ដោយដាក់សំណៅបកប្រែជាភាសាខ្មែរតាមក្រោយ យ៉ាងឆាប់បំផុត។ មិនមានការស្នើសុំចំនួនទំព័របន្ថែមសម្រាប់ការឆ្លើយតបនេះទេ។

១២. ស.ព.អ ស្នើសុំបន្ថែមទៀតថា អ.ប.ជ កំណត់ពេលកំណត់ដូចគ្នាសម្រាប់ចម្លើយតប និងការឆ្លើយ តបរបស់ភាគីនានា ទៅនឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ ស.ព.អ ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចលើកលែងចោទ ប្រកាន់ និងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ យីម ទិត្យ ប្រឆាំងនឹងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ ដើម្បីធានា បាននូវសមភាពនៃការតតាំងក្តីរវាងភាគី ជៀសវាងភាគីត្រូវធ្វើការលើចម្លើយតប និងការឆ្លើយតប ក្នុងពេលតែមួយ និងដើម្បីសម្រួលដល់ការធ្វើកាលវិភាគនៃការដាក់សារណាក្នុងរឿងក្តីនេះ។

V. ដំណោះស្រាយចំពោះស្នើសុំ

ត្រូវបានរួមបញ្ចូលបន្ថែមទៀតដោយការយោងនៅក្នុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ យីម ទិត្យ ប្រឆាំងនឹងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ (D382/22) ត្រង់កថាខណ្ឌ ២ (ជើងទំព័រ ១)។

¹⁹ ឯកសារ D382/22.2 បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ យីម ទិត្យ ប្រឆាំងនឹងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ - ឧបសម្ព័ន្ធ ក៖ សាក្សីដែល មិនដែលឮអំពី យីម ទិត្យ ចុះថ្ងៃទី២ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៩។

១២. អាស្រ័យមូលហេតុដូចបានជម្រាបជូនខាងលើ ស.ព.អ ស្នើសុំឱ្យ អ.ប.ជ័៖

- ក. អនុញ្ញាតផ្តល់ឱ្យគាត់ ៥០ទំព័រ បន្ថែម (សរុប ៨០ទំព័រ) ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹង បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ យីម ទិត្យ ប្រឆាំងនឹងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ។
- ខ. បន្ថែមកាលបរិច្ឆេទកំណត់សម្រាប់ចម្លើយតបរបស់គាត់ទៅនឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ របស់ យីម ទិត្យ ប្រឆាំងនឹងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ ចំនួន ៣០ថ្ងៃ (ទៅ ៤០ថ្ងៃសរុប)។
- គ. បន្ថែមកាលបរិច្ឆេទកំណត់សម្រាប់ការឆ្លើយតបរបស់គាត់ទៅនឹងចម្លើយតបណា មួយទៅនឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់គាត់ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចលើកលែងចោទ ប្រកាន់ ចំនួន ២០ថ្ងៃ (ទៅ ២៥ថ្ងៃសរុប)។
- ឃ. កំណត់ពេលវេលាដូចគ្នាសម្រាប់ចម្លើយតប និងការឆ្លើយតបរបស់ភាគីទៅនឹង បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ និង
- ង. អនុញ្ញាតឱ្យគាត់ដាក់ចម្លើយតបរបស់គាត់ជាភាសាអង់គ្លេសជាមុន ដោយសំណៅ បកប្រែជាភាសាខ្មែរនឹងត្រូវដាក់តាមក្រោយយ៉ាងឆាប់បំផុត។

កាលបរិច្ឆេទ	ឈ្មោះ	ទីកន្លែង ហត្ថលេខា
ថ្ងៃទី១៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៩	លោកស្រី Brenda J. HOLLIS សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ	